

GUIA DE SUPORT

A L'INTERCANVI LINGÜÍSTIC

GUIA DE SUPORT A L'INTERCANVI LINGÜÍSTIC és un recurs de pràctica lingüística
i foment de la interculturalitat dels serveis lingüístics universitaris

Aquest projecte ha rebut el suport de la
Secretaria d'Universitats i Recerca del Departament d'Economia i Coneixement
de la Generalitat de Catalunya

PROJECTE

Tècnics de dinamització lingüística dels serveis lingüístics universitaris

COORDINACIÓ

Jordi Pujol (Servei de Llengües i Terminologia de la Universitat Politècnica de Catalunya)

DISSENY DE CONTINGUTS I ELABORACIÓ DE TEXTOS

Mònica Batet (Servei Lingüístic de la Universitat Rovira i Virgili), Josep Maria Boladeras
(Servei Lingüístic de la Universitat de Lleida), Jordi Pujol (Servei de Llengües i Terminologia
de la Universitat Politècnica de Catalunya)

REDACCIÓ DE CONTINGUTS INTERCULTURALS

Guillem Vidal

REVISIÓ LINGÜÍSTICA

Laura Llahí Ribó

EDICIÓ GRÀFICA

Fundació Tam-Tam

Barcelona, desembre de 2012

ÍNDIX

Presentació	4
En què consisteix un intercanvi lingüístic?	5
Descripció.....	5
Consells pràctics	5
Pautes (socio)lingüístiques	6
Pautes interculturals	6
Idees per a la trobada	7
Al vostre país: guia de preguntes i temes de conversa	8
Comunicar-se	8
Relacions personals.....	10
Gastronomia.....	12
Transports.....	14
Estudis	16
Independitzar-se	18
Me'n vaig de festa	20
Idiomes	22
Cultura	24
Viatjar	26
Indumentària	28
Informació personal.....	30

PRESENTACIÓ

La GUIA DE SUPORT A L'INTERCANVI LINGÜÍSTIC és un recurs adreçat a totes les persones que formen part d'un programa d'intercanvi lingüístic d'una universitat catalana.

L'intercanvi lingüístic és una manera informal de practicar o millorar les llengües que ja se saben o que s'estan aprenent i no només fomenta la interrelació entre persones de diferents nacionalitats sinó que també afavoreix l'ampliació de la nostra percepció del món.

L'objectiu de la guia és proporcionar als dos membres de la parella lingüística una bateria d'idees, orientacions i propostes amb la qual puguin gestionar de forma autònoma les trobades i treure'n més profit, tant en l'àmbit lingüístic i cultural com en el personal.

La guia, editada en format PDF i disponible en tres llengües (català, castellà i anglès), consta de dos apartats. En el primer, s'explica en què consisteix un intercanvi lingüístic i es tracten temes com l'estructura de la trobada, la durada, el lloc o les activitats que s'hi poden fer. En el segon, es proposen temes de conversa i s'ofereix informació per reflexionar sobre les similituds i les diferències entre cultures i països a l'hora de viure i organitzar-se.

EN QUÈ CONSISTEIX UN INTERCANVI LINGÜÍSTIC?

Descripció

- L'intercanvi lingüístic és un instrument de pràctica lingüística en què dues persones que parlen idiomes diferents queden per practicar l'una la llengua de l'altra, durant una sèrie de trobades acordades prèviament.
- Pot ser tant presencial com virtual o pot combinar totes dues modalitats.
- Serveix principalment per posar en pràctica coneixements orals i funciona com a complement de l'aprenentatge formal d'una llengua.
- No només és útil per practicar la llengua oral sinó que també constitueix una bona oportunitat per experimentar, viure i intercanviar aspectes interculturals.
- Actualment, és present a les universitats catalanes per mitjà de diversos programes de pràctica i acollida i lingüística i intercanvi cultural: tàndems, voluntariats lingüístics, borses de parelles lingüístiques, grups de conversa...

Consells pràctics

- Repasseu conjuntament les normes de participació del programa d'intercanvi lingüístic a què esteu apuntats.
- Establiu un calendari regular de les trobades, segons la disponibilitat de cadascú.
- Establiu la durada de cada trobada i el temps d'ús de cada llengua (es recomana repartir el temps a parts iguals).
- Busqueu punts en comú que us permetin planificar activitats que us ajudin a practicar les llengües: des d'activitats quotidianes (anar a comprar) fins a activitats informatives (cerca de serveis) o culturals (visitar un museu).
- Prepareu una llista de possibles llocs on poder fer l'intercanvi (bar, biblioteca, parc, actes culturals, actes esportius...) i tingueu present que anar variant d'escenaris pot fer més amenes les trobades.
- Considereu la possibilitat de posar-vos en contacte amb altres parelles per fer alguna activitat conjunta.
- Si algun dia no us podeu trobar presencialment, aprofiteu els recursos de les xarxes socials (Skype, Facebook, Twitter, xat, correu electrònic, WhatsApp...) per donar continuïtat a l'intercanvi.

Pautes (socio)lingüístiques

- Informeu-vos bé de quin nivell té l'altra persona i quin nivell vol assolir de la llengua que oferiu.
- Adeqüeu el discurs i la velocitat de la parla al coneixement de la llengua de l'altre participant, en el cas de l'intercanvi oral.
- Si l'intercanvi és escrit, adeqüeu el text al nivell que se us demani.
- Tingueu en compte la formalitat, el registre i la intenció del text.
- Marqueu-vos objectius (lingüístics, culturals, personals) per a cada trobada o sessió.
- Decidiu si voleu que l'altra persona corregeixi els vostres errors i acordeu la manera de fer-ho.
- Consulteu materials que us facilitin l'aprenentatge i la pràctica de llengües: a la xarxa trobareu tant material oral com escrit que us pot ser de molta utilitat (YouTube, per exemple).
- Busqueu situacions reals per posar en pràctica els vostres coneixements: anar al mercat, demanar informació a la biblioteca, demanar el compte en un restaurant, pagar el bitllet de metro...

Pautes interculturals

- Interesseu-vos per la biografia lingüística i cultural de la vostra parella.
- Busqueu informació sobre el seu país.
- Tingueu en compte que hi pot haver diferències socioculturals entre vosaltres.
- Aproveiteu aquesta diversitat per enriquir-vos culturalment i familiaritzar-vos de primera mà amb realitats que potser desconeu.
- Penseu que la manera de comunicar-se de la vostra parella lingüística (llenguatge verbal, llenguatge no verbal, referències culturals) pot ser diferent de la vostra.
- Mireu de conèixer particularitats de la seva llengua tant des del punt de vista lingüístic com des del punt de vista sociolingüístic: nombre de parlants, on es parla, si s'usa en tots els contextos...
- Reflexioneu sobre com donar una informació equilibrada sobre la realitat del vostre país i mostreu respecte envers altres formes de fer les coses.

Idees per a la trobada

- Planifiqueu les trobades i decidiu de què voleu parlar d'una setmana per l'altra.
- Pregunteu el significat de les paraules que no entengueu.
- Porteu una llibreta o un full per apuntar-hi paraules noves o dibuixar allò que no s'entén.
- Feu servir imatges per poder fer descripcions.
- Procureu no recórrer gaire a la traducció.
- Mireu-vos, junts, l'agenda cultural de la vostra ciutat per si hi ha alguna activitat que us interessi als dos.
- Penseu que la trobada també pot tenir lloc fora de la universitat en un context no acadèmic: tot sopant, tot prenent una copa...
- Recomaneu-vos llibres, cançons, sèries o pel·lícules en la vostra llengua i dediqueu una estona a comentar què us han semblat.
- Mantingueu el contacte més enllà de les trobades a través del correu electrònic o el mòbil (SMS, WhatsApp...).

AL VOSTRE PAÍS: GUIA DE PREGUNTES I TEMES DE CONVERSA

Comunicar-se

Llenguatge corporal

- ✦ Guardeu les distàncies en les relacions interpersonals o sou expressius?
- ✦ Feu servir el llenguatge del cos (una mà al braç, un copet a l'esquena) mentre parleu?
- ✦ Com saludeu algú que acabeu de conèixer?
- ✦ És normal mirar i ser mirat d'una manera directa quan aneu pel carrer?
- ✦ Està mal vist mostrar afecte en públic?

El cos no enganya

Es diu que jugar amb els cabells denota manca de confiança en un mateix, i tocar-se lleugerament el nas, estar mentint. “Els ulls són el reflex de l'ànima”, assegura la saviesa popular. La importància del llenguatge corporal fa que els bons oradors siguin plenament conscients que, en molts casos, la manera com es diuen les coses és molt més important que les coses que es diuen. A més de tenir clara l'existència d'estudis que assegurin que, en una comunicació entre dues persones, el 70 % de la informació la transmet el cos, és bo ser conscient en cas de marxar de viatge que, a Turquia, el signe d'aprovació amb el dit polze s'empra per referir-se al cul; que, en molts països àrabs, acariciar-se el bigoti equival a llançar-se a una conquesta amorosa, i, que, a Bulgària o al nord de l'Índia, a difèrència de quasi tots els llocs del món, assentir amb el cap significa “no” i moure'l d'un costat a l'altre significa “sí”.

Llenguatge verbal

- ✦ Sou directes a l'hora de parlar o feu servir un llenguatge més aviat cerimoniós?
- ✦ Feu la distinció entre el tractament de “tu” i el de “vostè”?
- ✦ Feu servir expressions del llenguatge informal com *tio* o *tia*?
- ✦ Com doneu les gràcies?
- ✦ Cal que hi hagi confiança per fer servir l'imperatiu o per donar ordres de manera directa?

Habilitats comunicatives

- ✦ Acostumeu a establir converses amb desconeguts al tren o a l'ascensor?
- ✦ Després de dinars o sopars amb un grup de persones feu sobretaula?
- ✦ Demaneu el número de telèfon amb facilitat?
- ✦ Com us sentiu quan us fan preguntes sobre la vostra vida personal?
- ✦ De què parleu quan sopeu amb algú per primera vegada?

Begudes i sobretaula

Segons l'assagista George Steiner, els cafès són un dels grans definidors de la identitat europea. Kierkegaard meditava en els de Copenhagen; Danton i Robespierre conspiraven en el Procope de París; Freud, Robert Musil o Karl Kraus van convertir tres grans cafès de la Viena d'entreguerres en l'àgora perfecta on debatre del que fos. Dibuixa un mapa de cafès, conclou Steiner, i obtindràs “la noció d'Europa”. A Anglaterra, d'altra banda, tant en la primera com en la segona guerres mundials, protegir els estocs de te de les bombes alemanyes era una prioritat del govern, conscient que per mantenir ben alta la moral del poble calia tenir-ne garantit el proveïment. En un altre país on el te és també la beguda nacional des de fa més d'un mil·lenni, la Xina, hi ha una dita que assegura que n'hi ha prou d'asseure's un minut en una casa de tes per conèixer tot el que passa sota el sol. Poques coses, doncs, expliquen millor que les begudes de sobretaula el perquè, uns i altres, som com som.

Relacions personals

La família

- ✦ Quants cognoms teniu i, en cas que en tingueu més d'un, se'n pot canviar l'ordre?
- ✦ Amb quina freqüència veieu la família?
- ✦ Quin paper tenen els avis?
- ✦ A quina edat se sol marxar de casa?
- ✦ És normal fer un dinar setmanal amb els pares, un cop us heu emancipat?

La importància de la família

La família, ara més que mai, constitueix el primer nucli de solidaritat per esmorteir els efectes dramàtics de l'atur, les malalties o l'accés a l'habitatge. De maneres, però, d'entendre què ha de ser una família n'hi ha tantes... com famílies, incloses les que, no fa pas tants anys, eren inimaginables, com les monoparentals o homoparentals. Ara bé, és habitual que en el món anglosaxó, on als fills se'ls educa de ben petits a ser independents, les famílies es reunixin només per Nadal i, en el cas dels EUA, el Dia d'Acció de Gràcies. En els països mediterranis, on les famílies se solen petonejar amb més passió que en altres cultures, és comú que els fills visquin amb els pares fins a edats que al nord d'Europa serien impensables. Al Japó, on una disminució de la pressió per casar-se ha fet que cada cop hi hagi més casos de fills acomodats a casa dels pares, l'estabilitat familiar és especialment elevada i, a l'Àfrica, la consideració de família pot comprendre un poble sencer.

Els amics i la parella

- ✦ Quina importància tenen els amics?
- ✦ És habitual mantenir-hi relacions de confiança que perdurin al llarg de la vida?
- ✦ Està en desús el concepte de *prometatge*?
- ✦ A quina edat se sol casar o ajuntar la gent?
- ✦ Són habituals les relacions esporàdiques entre la gent jove?

Tenir fills

- ✦ Quin nombre de fills s'acostuma a tenir?
- ✦ Existeix el terme *família nombrosa* i, si és que sí, a partir de quants fills es considera família nombrosa?
- ✦ Rebeu algun ajut del govern per tenir fills?
- ✦ En quina edat les parelles acostumen a tenir fills?
- ✦ Quines activitats s'acostumen a fer amb els nens durant el cap de setmana o les vacances?

Anticonceptius

Malgrat la llibertat sexual assolida per les dones occidentals durant la dècada dels 60 del segle passat, coincidint amb la normalització en l'ús de mètodes anticonceptius, més de 222 milions de dones a tot el món no poden decidir actualment per elles mateixes quants fills volen tenir o el moment en què desitgen ser mares. Tot i els esforços dels governs per garantir l'accés a la salut reproductiva, l'ús dels mètodes anticonceptius encara és desigual —la mitjana mundial se situa al voltant del 63 %— i difereix molt si es tracta de països desenvolupats o en vies de desenvolupament. A Occident és una pràctica del tot habitual (el percentatge noruec, el més alt, és del 88 %, i el català, com el de la resta de l'Estat, voreja el 75 %) però, en canvi, a l'Àfrica, l'ús continua sent escàs (el percentatge somali, el més baix, és de l'1 %).

Gastronomia

Hàbits i costums

- ✦ Quants àpats feu al dia i en quines franges horàries?
- ✦ Quin és el més abundant?
- ✦ Es beu molt alcohol o poc i quin significat té culturalment?
- ✦ Si us conviden a sopar a casa d'algú, porteu algun detall als amfitrions?
- ✦ Està estès l'hàbit de retornar el sopar?

Restaurants i bars

- ✦ Quant pot costar menjar fora de casa?
- ✦ És habitual que la gent s'endugui el menjar o el vi que sobra?
- ✦ S'hi pot fumar?
- ✦ Deixeu propina?
- ✦ Hi ha restaurants ecològics?

Deixar propina

Deixar o no deixar propina. I, en cas de deixar-ne, quina quantitat perquè la butxaca no se'n ressenti o el cambrer no ens miri malhumorat. Heus aquí un dels dubtes inevitables que sorgeixen quan algú va de viatge. De respostes n'hi ha tantes com països. Al Japó n'hi ha prou de dir "*gochisosama deshita*" ('gràcies per l'àpat') per ser gentil. A Mèxic, on les propines són una part important dels salaris en el sector de l'hostaleria, deixar menys d'un 15-20 % del total és una descortesia. Als EUA, amb uns percentatges similars i on el *tipping* està fins i tot regulat per llei, la propina s'inclou sovint en el compte per tal de protegir-se de la ignorància o la garreperia. I a la major part d'Europa, la propina és només una mostra d'agraïment per un bon servei. Ara bé: sigui per culpa o no d'aquesta tradició, el cas és que espanyols, francesos i italians, quan es tracta de deixar propina, comparteixen els llocs més baixos del *top* mundial de la generositat.

Menjars típics

- ✦ Quins són els menjars típics (primers plats, segons, postres)?
- ✦ Quin és el menjar típic per Nadal?
- ✦ Varia la dieta entre l'hivern i l'estiu?
- ✦ Mengeu algun aliment que en altres països es pugui considerar estrany?
- ✦ La vostra cuina és més aviat dolça o salada? Per què?

Menjar insectes

L'hàbit de menjar insectes ha existit en algunes cultures des de fa milers d'anys i actualment són molts els països que consumeixen alguna —o moltes!— de les 1.000 espècies comestibles. La ingesta d'aquests animalons —tot i tenir un espai reservat en les millors botigues de menjar *delicatessen* de París i Londres— no deixa ser una raresa a Occident, però està més que està a Àsia, Àfrica i l'Amèrica Llatina. D'exemples, n'hi ha a cabassos. A la Xina hi ha qui recomana acceptar gustosament escarabats amb salsa de soja o cucs amb gingebre. A Tailàndia, els mercats ofereixen una gran varietat de grills i cigales. A Mèxic, els cau la baba amb les llagostes (*chapulines*). A Àfrica cada any es cultiven quasi 10.000 milions d'erugues de papallona emperador (per menjar seques, fregides, cuinades o fumades). I, als cinemes de Colòmbia, més que les crispetes, triomfen les formigues rostides. En opinió dels experts, els insectes són rics en proteïnes, minerals i vitamines.

Transports

Transport públic

- ✦ És car o econòmic?
- ✦ Funciona amb puntualitat?
- ✦ Es poden comprar bitllets integrats?
- ✦ És freqüent deixar el camí esquerre lliure a les escales mecàniques del metro?
- ✦ Hi ha descomptes per als estudiants?

Sobre dues rodes

La congestió en els conglomerats urbans, l'impacte mediambiental dels automòbils i, més recentment, la crisi han estès l'ús dels vehicles de dues rodes a les metròpolis, proveïdes cada vegada més de carrils bici i, en el cas de ciutats com París, Barcelona, Sevilla, Viena o Estocolm, de serveis de lloguer de bicicletes públiques. En el centre i el nord d'Europa, on fa més mal temps però, en canvi, la consciència ecològica és més elevada, la bicicleta és omnipresent. A Amsterdam, capital mundial extraoficial de la bicicleta, el 40 % dels residents la utilitzen per als seus desplaçaments, doblant així el nombre d'usuaris de Beijing, un antic fortí de la bicicleta on, la democratització de l'automòbil, ha acabat passant factura als vehicles de propulsió humana. No obstant això, són molt poques les ciutats on l'ús de la bici no vagi en augment, si bé els 1.000 quilòmetres per habitant i any d'Holanda i Dinamarca queden molt lluny encara dels 200 d'Itàlia o els 30 de l'Estat espanyol.

Bicicleta

- ✦ És un mitjà de transport popular, la bicicleta?
- ✦ Hi ha carrils bici?
- ✦ És obligatori l'ús del casc?
- ✦ Hi ha aparcaments per a bicicletes?
- ✦ Es fan servir bosses per al transport de bicicletes?

Cotxe

- ✦ Acostumeu a compartir el cotxe per anar a treballar?
- ✦ Quants cotxes sol tenir cada família?
- ✦ Hi ha zones gratuïtes d'aparcament?
- ✦ En quina edat us podeu treure el carnet de conduir?
- ✦ Acostumen a haver-hi retencions de trànsit en certes hores o en certs dies?

Taxis aquàtics

Tot i que el cinema i la literatura han projectat Venècia com la part més cèlebre del món on moure's amb barca, el transport per aigua no és ni de bon tros exclusiu d'aquelles góndoles tan romàntiques. A Beirut, per exemple, els taxis aquàtics constitueixen una alternativa al trànsit massificat a què cada dia s'enfronten milers de conductors. A Dubai serveixen per creuar el riu Creek i unir les dues parts en què es divideix la ciutat. A Nova York i París responen a necessitats turístiques (les vistes, des de l'aigua, als gratacels de Manhattan o la catedral de Notre Dame són un record per emmarcar) però, també, de mobilitat. Finalment, no cal dir que, en selves del Perú o el Brasil, les canoes són el mitjà de transport més utilitzat davant la impossibilitat de caminar o circular amb vehicle en una terra de vegetació abundant.

Estudis

Escola

- ✦ A quina edat és obligatori començar l'escola?
- ✦ Fins a quina edat és obligatori estudiar?
- ✦ S'acostuma a portar els nens a escoles públiques o escoles privades?
- ✦ Els nens acostumen a dinar al menjador de l'escola?
- ✦ Es fan activitats extraescolars i, en cas afirmatiu, quines?

Sous d'estudiant

El repte que els estudiants universitaris ho siguin a temps complet, una de les obsessions del Pla Bolonya, és des de fa dècades una realitat en països del nord d'Europa, Gran Bretanya, Austràlia o el Japó, on els alumnes reben préstecs o ajudes de l'Estat perquè l'escassetat de recursos no els impedeixi continuar estudiant. Hi ha detractors d'aquest model que "professionalitza" l'estudiant i que fa entrar en conflicte l'estudiant que vol, alhora, estudiar i treballar, però es fa difícil trobar estudiants catalans o italians que no envegin la situació, per exemple, d'un col·lega danès, que rep cada mes de l'Estat un sou de 700 euros. Actualment, en tots els països de la Unió Europea existeixen sistemes de beques, préstecs i altres tipus d'ajuda a estudiants, tot i que les possibilitats d'obtenir-les van des del 100 % de Dinamarca a l'1 % de Grècia. En tots dos països, així com també a Àustria, Xipre, Finlàndia, Malta i Suècia, a més de Noruega, la matrícula universitària, però, és gratuïta.

Vida universitària

- ✦ A quina edat se solen començar els estudis universitaris?
- ✦ És habitual que els estudiants es prenguin un any sabàtic abans d'entrar a la universitat o després d'haver acabat la carrera per fer viatges i conèixer món?
- ✦ Podeu tutejar el professor o prendre-hi un cafè al bar?
- ✦ Són els estudiants qui trien els itineraris o ja estan preestablerts?
- ✦ Com en diu de no anar a classe? Teniu alguna expressió per referir-vos-hi?

Finançament

- ✦ Són gratuïts o cal pagar una matrícula?
- ✦ Hi ha un sistema de beques?
- ✦ Els estudiants reben un ajut de l'Estat per poder-se pagar les despeses derivades dels estudis?
- ✦ És possible compaginar els estudis amb alguna feina de poques hores?
- ✦ Hi ha menjadors universitaris on es pot menjar a preus reduïts?

Any sabàtic

Des de la dècada dels 70, és comú que els estudiants dels EUA, Austràlia i, sobretot, el Regne Unit s'agafin un any sabàtic de viatge havent acabat el *college* i abans de començar la universitat. Una aventura amb motxilla en un continent llunyà, una feina de cambrer en un lloc que ens permeti aprendre un idioma o contribuir en un projecte solidari ajudarà, segons insisteixen els experts, a saber fixar millor les fites i adquirir unes aptituds personals i professionals que el mercat laboral cada vegada té més en compte. Tot i que hi ha un munt d'estudis que assenyalen que, després d'un *gap year*, els resultats a la universitat són millors (alguns acadèmics han arribat a recomanar, fins i tot, l'obligatorietat d'agafar-se'l), l'any sabàtic continua amb l'escepticisme familiar —i també social— en països com Catalunya, tot i que cada vegada menys. En d'altres, com França i Itàlia, és una alternativa en auge.

Independitzar-se

Marxar de casa i treballar

- ✦ Els fills, es queden a casa dels pares fins a una edat avançada o se'n van així que poden?
- ✦ Quin tipus de relació segueixen mantenint amb la família un cop s'han independitzat?
- ✦ L'inici de l'activitat professional, sol coincidir amb l'acabament dels estudis superiors?
- ✦ És fàcil trobar feina?
- ✦ És gran o petit el nombre de persones que se'n va a treballar i viure a l'estranger?

Treball infantil

Segons la Declaració dels Drets dels Infants adoptada l'any 1959 per les Nacions Unides: “No es consentirà que l'infant treballi abans d'una edat adequada ni se li permetrà que es dediqui a una ocupació que pugui perjudicar la seva salut i educació”. Més de mig segle després, encara hi ha 215 milions de nens als quals se'ls roba la infància, sobretot a Àfrica, Àsia i el Pacífic. Pobresa? És clar, però també consideracions de gènere, casta o religió que s'uneixen sovint a la convicció familiar que treballar és bo per als infants, tal com es creia en el món modern fa poc més d'un segle. Les xifres disminueixen, però ho fan tan a poc a poc —només un 3 % en cinc anys— que molts es qüestionen quin profit en treu, del treball infantil, el poder econòmic internacional. Les previsions de l'Organització Internacional del Treball d'acabar amb les pitjors formes de treball infantil l'any 2016 són una fita que ja es dona per perduda.

Lloguer

- ✦ Quant val llogar un pis?
- ✦ I una habitació?
- ✦ Hi ha borses de pisos amb preus més assequibles per a la gent jove?
- ✦ És habitual que els estudiants universitaris comparteixin pis per reduir despeses?
- ✦ Concedeix ajudes de lloguer el govern?

Tipus d'habitatge

- ✦ És més habitual viure en cases o en pisos?
- ✦ Els pisos que s'ofereixen de lloguer solen estar moblats?
- ✦ Es fan reunions de veïns?
- ✦ Els pisos tenen patis interiors?
- ✦ Els veïns d'un mateix edifici comparteixen rentadora?

Ajuts a l'emancipació

L'increment del temps dedicat a la formació i les dificultats d'accés al mercat laboral han provocat una ampliació de l'etapa juvenil a tot Europa occidental. En els països del sud d'Europa, l'edat mitjana d'emancipació se situa en els 24 anys en el cas dels nois i en els 22-23 en el de les noies, mentre que en els del centre i el nord, una noia difícilment s'està a casa dels pares quan en té més de 20 i, un noi, més de 22. La diferència entre zones s'explica, sobretot, per les polítiques laborals, d'habitatge i educatives que s'apliquen en cadascuna de les regions (a Holanda, Alemanya i Suècia l'habitatge social de lloguer és importantíssim; a Grècia i Portugal, en canvi, hi té un paper residual) però, també, per factors culturals. A Catalunya, com a Itàlia, en aquest sentit, molts joves abandonen la llar familiar per anar a viure en parella. A la resta d'Europa, en canvi, imperen altres formes de convivència, com ara compartir pis o les residències d'estudiants.

Me'n vaig de festa

Sortir de nit

- ✦ A quina hora se sol trobar la gent quan surt de festa?
- ✦ Està permès beure alcohol al carrer?
- ✦ Quan sortiu amb els amics pagueu una ronda per a tothom o cadascú paga la seva consumició?
- ✦ I amb la parella?
- ✦ A quina hora tanquen els bars i les discoteques?

L'alcohol

L'alcohol té un paper essencial en la nostra cultura des del neolític, i només els països en què la religió té un pes molt gran —Iran o Aràbia Saudita— han estat capaços de prohibir-lo eficaçment. És, doncs, per aquest bagatge de segles que els comportaments derivats del consum de begudes com el vi i la cervesa vénen més determinats pels factors socials i culturals que no pas per les pròpies accions químiques de l'etanol. És a dir, mentre que en països com Itàlia i França —on pràcticament no hi ha cap àpat que es desenvolupi sense un got de vi i no hi ha cap negoci o celebració que es tanqui sense un brindis— els problemes ocasionats directament per l'alcohol són relativament moderats, en països nòrdics com Islàndia i Finlàndia els traumes socials generats pels licors d'alta graduació formen part de les grans preocupacions nacionals. La mitjana actual de consum a tot el món és de 6,1 litres d'alcohol pur per persona, una xifra triplicada per Moldàvia, el país més bevedor.

El calendari

- ✦ Quin calendari seguïu?
- ✦ Quants dies de vacances feu a l'any?
- ✦ Feu "ponts"?
- ✦ Quan us acostumeu a agafar vacances?
- ✦ Les vacances laborals les feu durant un mes seguit o us les partiu durant l'any?

Festes i tradicions populars

- ✦ Quines són les festes o celebracions populars?
- ✦ Hi participa, la gent jove, o són vistes com una cosa del passat?
- ✦ Com celebren el Nadal?
- ✦ Quina és la diada nacional del vostre país i què se celebra?
- ✦ Teniu alguna tradició o ritual propi de la nit de Cap d'Any?

Calendaris del món

Al món hi ha al voltant d'una quarantena de calendaris. Alguns es basen en el cicle solar i d'altres en el lunar. També n'hi ha que segueixen tots dos astres. El més conegut de tots és el calendari gregorià, establert l'any 1582 pel Papa Gregori XIII i emprat de manera oficial a tot el món per la seva elevada eficàcia: només cal fer una correcció d'un dia cada 3.300 anys. En altres països i cultures, el temps es mesura a partir de paràmetres diferents. És el cas del calendari xinès (lunisolar), el calendari hebreu (lunisolar) o el calendari musulmà (lunar), entre d'altres. Al llarg de la història han existit calendaris —l'egipci, l'hel·lènic, el romà— que, per raons diverses, s'han deixat d'utilitzar o han quedat obsolets. Finalment, alguns grans esdeveniments històrics, com la Revolució Francesa o la Revolució Soviètica, també han donat lloc a calendaris propis.

Idiomes

Llengua

- ✦ Quanta gent parla la vostra llengua?
- ✦ Quins sons característics té?
- ✦ A quina família lingüística pertany?
- ✦ Què representa per a la gent del vostre país?
- ✦ S'hi parlen altres llengües?

Esriptura

L'escriptura, sistema de representació gràfica d'una llengua, és per a la humanitat una fita tan increïble que, fins i tot, la seva aparició marca la frontera entre prehistòria i història. Actualment, al món, se'n coneixen més de 200 tipus, amb un predomini rotund de l'alfabet llatí —en grau menor, el ciríl·lic i l'àrab— i amb sistemes realment complexos com el japonès, basat en ideogrames (se'n necessiten saber almenys 2.000, per exemple, per llegir premsa amb normalitat). Entre les escriptures més emergents n'hi ha una d'abreujada a la qual ja se li ha penjat l'etiqueta de ser l'esperanto dels adolescents. Es tracta de l'escriptura SMS —o llenguatge xat—, convertida en un dels més grans senyals d'identitat dels joves de l'última dècada i, alhora, en una severa prova de foc per als acadèmics de la llengua.

Aprendre idiomes

- ✦ Quines llengües estrangeres us ensenyen a l'escola?
- ✦ Les pel·lícules es projecten en versió original?
- ✦ Quines llengües s'acostumen a aprendre al vostre país?
- ✦ Vénen persones a fer-hi estades lingüístiques?
- ✦ Hi ha escoles d'idiomes o acadèmies per aprendre llengües?

Curiositats lingüístiques

- ✦ Podeu dir alguna curiositat o expressió molt típica en la vostra llengua?
- ✦ Teniu moltes frases fetes?
- ✦ Hi ha alguna paraula amb què la gent, ja sigui per la pronunciació, pel significat o per l'ortografia, s'equivoqui?
- ✦ Entre la vostra llengua i el català, hi ha algun fals amic?
- ✦ Quines paraules de la vostra llengua penseu que qualsevol persona hauria de saber?

False friends

Alerta! A qui, fet una sopa, demani en una farmàcia anglesa un medicament per al *constipation* li donaran una capsula de laxants. I qui proclami amb orgull que la seva dona s'ha quedat *embarrassed*, més que pel nom que li posaran al nen o a la nena, li preguntaran què carai ha fet perquè ella estigui tan avergonyida. Són els *false friends*, paraules —normalment— amb arrels llatines comunes que, en dos idiomes distints, tenen una aparença i una pronunciació força semblants, però un significat radicalment diferent. Aquestes situacions de confusió idiomàtica, sobretot arran de la pel·lícula de Sofia Coppola, també es titllen sovint de *Lost in translation*. Els *false friends* originen a diari escenes realment esperpèntiques però, segurament, són el preu inevitable a pagar en l'aprenentatge de qualsevol llengua. De *false friends*, n'hi ha d'inofensius i graciosos, però també un bon grapat que us duen de ple al més cruel dels ridículs.

Cultura

Cinema

- ✦ Quant costa una entrada al cinema?
- ✦ Hi ha dia de l'espectador?
- ✦ Es poden veure pel·lícules en VOS?
- ✦ I doblades a la vostra llengua?
- ✦ Quina és la vostra pel·lícula preferida?

Versió original subtitulada

La pel·lícula... doblada o subtitulada? Segons uns, llegir un text sobreposat a la pantalla desvia l'atenció. Segons els altres, el doblatge atempta contra la feina dels actors. Va ser amb l'arribada del cinema sonor, durant els anys 20 i 30 del segle passat (quan en alguns països, cal recordar-ho, encara hi havia milers de persones que no sabien llegir) que cada país va posicionar-se. A Europa, des d'aleshores, impera la versió original subtitulada (VOS), però el doblatge és el pa de cada dia a Itàlia, Alemanya i l'Estat espanyol, que en aquells temps de reafirmacions nacionals van voler remarcar la seva identitat. A Catalunya, la indústria del doblatge mou una part molt important dels 30.000 treballadors que es dediquen a aquest sector a tot l'Estat. El fet, però, que els països amb millor domini de llengües estrangeres — Dinamarca, Finlàndia, Holanda, Noruega i Suècia — siguin precisament els que van optar per la versió original ha incitat els països “dobladors” a fomentar el plurilingüisme amb diverses mesures en benefici de la VOS tant en els cinemes com en les televisions.

Llibres

- ✦ Quins són els escriptors actuals més coneguts?
- ✦ Teniu algun premi Nobel?
- ✦ Hi ha algun poema que us facin aprendre de memòria a l'escola?
- ✦ S'usa gaire el llibre electrònic?
- ✦ Quant sol valer un llibre?

Música

- ✦ Quins són els grups més coneguts al vostre país?
- ✦ Teniu o heu tingut algun cantant internacional?
- ✦ Hi ha festivals de música importants?
- ✦ A quina hora s'acostumen a fer els concerts?
- ✦ En quines llengües canten els grups del vostre país?

El valor social de la música

La història ha demostrat que la música té capacitat d'influir en l'ésser humà en tots els àmbits: biològic, fisiològic, psicològic, intel·lectual, espiritual i, evidentment, social. Des de l'antiga Grècia —quan ja s'assumia que la música podia facilitar l'harmonia social però, també, incitar actes d'agressió i desordre— fins als nostres dies, la música ha estat un element determinant per construir identitats tant personals com col·lectives. Assassinats com els del cantautor xilè Victor Jara (perpetrat el 1973 per la dictadura de Pinochet) o el compositor i agitador sindical Joe Hill (dictaminat per un tribunal d'Utah l'any 1915) evidencien que el “poder” mai no ha subestimat el potencial de les cançons com a motor de canvi. Avui, la responsabilitat social que han de tenir els músics més famosos i, per tant, amb major influència sobre la gent, és un debat candent.

Viatjar

Monuments i records

- ✈ Viviu en un país turístic?
- ✈ Què acostumen a visitar les persones que vénen al vostre país?
- ✈ De quins països rebeu més turistes?
- ✈ En quina època de l'any teniu més turisme?
- ✈ Quin record és obligatori que es comprin els turistes que visiten el vostre país o ciutat?

Low cost

Sorgit als EUA durant la dècada dels 70 però àmpliament estès a Europa els anys 90 (i a Àsia i Oceania coincidint amb el canvi de segle), el *low cost* ha canviat en un temps rècord els nostres hàbits viatgers. En el cas d'Europa, la creació d'un mercat únic i les noves formes de vida sorgides de l'estat del benestar, així com un procés desregulador del sector de l'aviació, han permès, per exemple, que 183 milions de passatgers s'enlaïressin l'any passat a Europa gràcies als vols barats. El *modus operandi* de les companyies és simple: com menys serveis hagin d'oferir (àpats durant el viatge, imprimir bitllets o facturar maletes), més econòmic serà volar. Propostes recents com la de fer pagar un *plus* als passatgers amb sobrepès, cobrar per anar al lavabo o, fins i tot, fer viatjar de peu a qui vulgui el bitllet més barat (idees, bàsicament, de la irlandesa Ryanair), fan plantejar tanmateix quins són els límits de la cultura del *low cost*.

Hotels

- ✦ L'esmorzar està inclòs?
- ✦ Cal pagar per avançat?
- ✦ A quina hora s'ha de deixar l'habitació?
- ✦ Es pot fer servir gratuïtament la cuina o la bugaderia?
- ✦ Sol haver-hi Wi-Fi a les habitacions?

Turisme sostenible

- ✦ Creieu que és just que els governs apliquin taxes turístiques?
- ✦ Sabeu si al vostre país n'hi ha i quins avantatges i inconvenients hi trobeu?
- ✦ Quan viatgeu, teniu en compte criteris de baix impacte ambiental, com ara els sistemes de transport nets i models de consum responsables?
- ✦ Quan viatgeu, procureu aproximar-vos a la cultura local aprenent quatre paraules bàsiques, per exemple, o interessant-vos pels seus hàbits, valors i tradicions?
- ✦ Us heu plantejat allotjar-vos en cases de famílies locals en comptes d'anar d'hotel?

Formes alternatives d'allotjament

Tot i que puguin semblar modes passatgeres sorgides de la crisi, la proliferació de noves formes d'allotjar-se fa pensar en un triomf del turisme sostenible i personalitzat. Estem en l'era del *couchsurfing* (un servei d'hospitalitat en línia que ja ofereix prop d'un milió de sofàs de cases particulars on dormir de franc en 200 països) i el més "tradicional" intercanvi de pis, una modalitat que a Catalunya creix un 30 % cada any i que, amb la consigna que intercanviar-se el pis és intercanviar-se també la confiança, permet dormir en un pis al Marais de París o de l'Avenida de Mayo de Buenos Aires al mateix temps que els seus inquilins passen la nit a casa nostra. L'oferta, però, és més àmplia: granges que ofereixen allotjament a canvi d'un petit cop de mà; gent que, més que oferir un llit, convida el viatger a un bon àpat al seu menjador, i comunitats de *postcrossing*, ja per reblar el clau, que impulsen l'intercanvi de postals amb gent de tot el món per tal de viatjar... sense moure's del sofà.

Indumentària

Roba i moda

- ✦ Quines marques de roba són les més conegudes al vostre país?
- ✦ Què se n'opina, dels tatuatges i els pírcings?
- ✦ Hi ha algunes feines en les quals no estigui ben vist portar tatuatges o pírcings?
- ✦ A l'hivern porteu barrets?
- ✦ Com van vestits els adolescents?

Roba reciclada

Actualment, una simple peça de vestir pot arribar a tenir més vides que un gat. I és que l'afany per reutilitzar pantalons, camises i jaquetes, així com la cada vegada més estesa fabricació de roba a partir del reciclatge, és ben viu gràcies a una confluència de raons mediambientals, econòmiques i de moda. Els *fashion* han “envaït” les botigues de segona mà (de gran tradició al Regne Unit i als EUA, on remenar en una *charity shop* ja té fins i tot una paraula pròpia: *thrifting*). Cada vegada més usuaris de Facebook i Twitter venen les pròpies samarretes usades penjant-ne una foto al seu compte. I dissenyadors com Gary Harvey criden a “una revolució ètica de la moda” amb vestits elaborats amb llaunes, plàstics i cartró. Si bé perduren dades com la que indica que, als EUA, les dones de classe mitjana només utilitzen una quarta part de la roba de l'armari, és cert també que la sostenibilitat ha arribat als emprovadors i que el bagul de l'àvia, per a molts, torna a ser un racó a descobrir.

Grups de joves

- ✦ Penseu que en el vostre país hi ha tribus urbanes?
- ✦ Podeu dir el nom d'alguna d'aquestes tribus urbanes?
- ✦ Hi ha alguns espais on es trobin?
- ✦ Hi ha persones que es vesteixin com personatges manga? Es fan fires manga?
- ✦ A les persones a qui agrada molt la informàtica, per exemple els personatges de *Big Bang Theory*, reben algun nom especial?

Botigues

- ✦ Hi ha mercats de segona mà?
- ✦ El preu és el marcat o se sol regatejar?
- ✦ Es fan rebaixes en alguna època de l'any?
- ✦ Acostumeu a comprar als centres comercials?
- ✦ Hi ha algun dia de la setmana que la gent l'acostumi a dedicar a anar de compres?

Tribus urbanes

Heavies, punks, gòtics, pijos, emos, perroflautas, hipsters, skins, mods... Són uns quants exemples d'aquests grups de joves amb un conjunt de comportaments i posicionaments estètics diferenciats de la cultura dominant que, des de mitjan segle passat, tenen un paper cabdal per a l'antropologia i sociologia, i que des de l'any 1990, arran del llibre *El temps de les tribus*, de Michel Maffesoli, anomenem *tribus urbanes*. Dècades després de l'auge dels *beatnicks* i dels *hippies*, i de pel·lícules icòniques com ara *West Side Story* i *Quadrophenia*, els videojocs i l'eclosió de xarxes socials han generat una revifalla de les subcultures. A les tribus citades, així doncs, hi podem afegir ara els *pokemons* (tota una moda a l'Amèrica Llatina, amb una visió positiva i desacomplexada de la vida), els *floggers* (uns malalts d'espais de trobada internauta com és el Fotolog) i els *frikis* (addictes a les noves tecnologies). Tots, immersos en aquesta recerca juvenil constant de la identitat perduda.

Informació personal

Biografia

- ✦ On viviu i en quants llocs heu viscut?
- ✦ D'on són els vostres pares?
- ✦ Quins països heu visitat?
- ✦ On són i què fan actualment els vostres millors amics?
- ✦ Us agradaria tenir fills algun dia?

La política del fill únic

A la Xina, l'Estat obliga les famílies a tenir només un fill. Els ciutadans que no respecten aquesta política de control de la natalitat tenen menys avantatges socials i han de fer front a fortes penalitzacions. La mesura, que considera algunes excepcions (a les zones rurals, per exemple, es tolera tenir un segon descendent si el primer ha estat nena), es va començar a aplicar l'any 1979 amb l'objectiu d'estabilitzar la població i evitar una explosió demogràfica que hauria augmentat el nombre de ciutadans del gegant asiàtic fins a 1.800 milions de persones. En els darrers anys, la política del fill únic ha estat tan criticada, dins i fora del país, que el nombre dels xinesos que s'hi mostren en contra és cada cop més elevat, i el govern ha començat a plantejar-se canvis. La Xina, amb 1.300 milions d'habitants, continua sent el país més poblat del món.

Estudis

- ✦ Què és el que més us agrada del que estudiieu?
- ✦ Què us agradaria fer quan acabeu?
- ✦ Penseu que us serà fàcil trobar feina un cop hàgiu acabat la Universitat?
- ✦ Preferiu estudiar a casa o a la biblioteca?
- ✦ Quantes hores dediqueu a estudiar durant la setmana?

Aficions

- ✦ Practiqueu algun esport?
- ✦ Què acostumeu a fer el cap de setmana?
- ✦ Quins tipus de locals us agraden més per sortir de festa?
- ✦ Per a què utilitzeu l'ordinador?
- ✦ Aneu sovint al cinema, al teatre o a exposicions?

Vides diferents

A final del 2011, una aplicació anomenada *La Loteria de la Vida*, ideada per la ONG Save the Children, va fer que centenars de milers d'internautes prenguessin consciència del fet que, si tornéssim a néixer, la possibilitat de fer-ho en el mateix lloc seria molt i molt remota. Calia, simplement, fer girar una ruleta per adonar-se que, en cas d'arribar al món, per exemple, a l'Índia, tindríem un 39 % de possibilitats de no saber ni escriure ni llegir i un 47 % de contraure matrimoni per obligació en edat infantil. I que, en cas de fer-ho a Birmània, Uganda o el Congo, correríem el risc de ser reclutats com a nens soldat. Al món cada dia neixen 360.000 infants. Els més afortunats, concloïa l'informe, ho fan a Suècia, on gairebé tots gaudeixen d'una bona salut i educació. Els que menys, a Somàlia, on un de cada sis nens mor abans de complir els cinc anys, un 70 % no té accés a aigua potable i només un de cada tres va a escola.

“Així com la diversitat de llengües és testimoni de la seva fortale-
sa, ser capaç de parlar més d’una llengua enriqueix els individus
que tenen aquesta capacitat. Fa que tinguin un peu en cada món,
perquè adquirir una altra llengua els introdueix a una altra ma-
nera de pensar, a experiències diferents i a una altra visió de la
realitat.”

Vigdís Finnbogadóttir, expresidenta d’Islàndia
(*Avui*, 14 de juny de 2010)

Serveis lingüístics de les universitats següents:

